

Хвала табе, Вёска, за песні твае

Якраз напярэдадні свята вёскі Качановічы ў Пінск са сталіцы прыйшла тэлеграма. Адрасавана яна дырэктару фармакампаніі «Качаноўскі» ўраджэнцу вёскі М.М.Качаноўскаму. Старшыня Беларускага навуковага таварыства імунолагаў і алерголагаў, прафесар, заслужаны дзеяч навукі, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі, ганаровы грамадзянін Пінскага раёна С.У.Федаровіч павіншаваў калектыў кампаніі і качаноўцаў з 640-годдзем іх малой радзімы. «Жадаем вам ад Бога здаровага даўгалецця, ад Сонейка цягла, а ад людзей толькі добра!» — пішацца ў тэлеграме. Радаснай падзеяй стала і паведамленне аб узнагароджанні М.М.Качаноўскага за актыўны ўдзел у прапагандзе здаровага ладу жыцця Ганаровай граматай БНТІА. Адзначаны таксама арганізатарскія здольнасці Мікалая Мікалаевіча, яго прафесіяналізм і ўклад у развіццё краязнаўства, якое набывае асаблівае значэнне ў Год малой радзімы. Члены прэзідыума грамадскага аб'яднання «БНТІА» на сваім пасяджэнні абралі М.М.Качаноўскага членам-карэспандэнтам таварыства. Мікалай Мікалаевіч быў адным з самых актыўных арганізатараў свята сваёй роднай вёскі.

Арнер Бойд. Зрабіла яна на беразе Прыпяці фотаздымкі качаноўцаў і тутэйшых могілак, дзе крыжы суседнічаюць з векавымі дрэвамі. А яшчэ раней тут быў Язэп Драздовіч — вядомы беларускі мастак, скульптар, этнограф, падагог. Некалі ён у роспачы ад свайго несалодкага жыцця сказаў, што яго самога будуць шукаць і ўспамінаць. І нібы напрочыў. Язэп Драздовіч шмат вандраваў па Пінскім Палессі, дзе рабіў графічныя замалёўкі і збіраў этнаграфічны матэрыял. Дзень вёскі адзначаецца штогод. Апошнім часам арганізатары шукаюць пэўныя гістарычныя падзеі і ўспаміны, якім прысвячаюць свята. Сёлета якраз і спыніліся яны на даце нараджэння Язэпа Драздовіча — 14 кастрычніка 1888 года. Гэта ж яго юбілей — 130 гадоў з таго часу, як слынны беларус нарадзіўся на Віцебшчыне!

— Мы ўдзячны мастаку за пакінутыя малюнкi качановіцкіх часоўні і царквы Святой Параскевы Пятніцы. Пабудавана царква як уніяцкая ў 1782 годзе і разбурана ў 1964 годзе. Часоўня адноўлена і зараз засцерагае ўсіх, хто шануе памяць аб мінулым зямлі, якая нам малой радзімай завецца, — сказала Святлана Шаламі-

сталі пінскія мастакі. Раніцаў сюды прыехалі Віктар Сагановіч, Вячаслаў Юргенсон, Віталь Лац і Генадзь Гурын. Здаўна вабяць іх мясцовыя краявіды. На гэты раз перавага была аддадзена восеньскім фарбам. «Падгледзелі» творцы ў Качановічах парканы састарэлыя, хацінкі, што годна дажываюць свой век, і ваколiцы ў пойме Прыпяці. Даляглыды вакол цудоўныя. А ў золаце сонечнага дня так і прасіліся на палатно. Карцінкі малой радзімы глыбока запалі ў сэрцы мастакоў. У самы разгар свята, калі ваколiцу напоўніла музыка беларускай дуды і старажытнага мрыданга, былі пакладзены апошнія штрыхі на іх палотнах. Закончыўся пленэр. Тут жа, пад страхой з чароту, быў утвораны своеасаблівы вернісаж — Качановічы на ім прадсталі як сонечны край рыбакоў і пчаляроў, дзе стагоддзямі гадаваліся палешукі з іх нялёгкай, але годнай доляй і лёсам. Пазней мастакі перадалі некалькі карцін Мікалаю Качаноўскаму, гаспадару агра-сядзібы «Палескі бортнік», на падворку якой і праходзіла свята. Гэта не першы пленэр у Качановічах. У калекцыі М.Качаноўскага зараз некалькі дзясяткаў карцін з выявамі яго малой радзімы.

ных інструментаў вырабіў таленавіты майстар. З яго ўдзелам створана і скрыпка, якую высока ацаніў наш Прэзідэнт А.Лукашэнка. «Усё гэта не залежваецца на паліцах, — сказаў Андрэй. — Хацелася б, каб

звы — Лозічы, Шаломічы, Плошчава. А што тычыцца Качановічаў, то, як паведамляе Пінскі летапіс, у 1378 годзе «Улюбиль есмь Остров Пань Качанович». Гэта, лічыць краязнаўца М.Качаноўскі, і ёсць

— Не забыта наша зямля ні людзьмі, ні Богам, — сказаў М. Качаноўскі. — Тут у 1934 годзе была амерыканская падарожніца і даследчыца Луіза

цкая, ураджэнка суседняй вёскі, назва якой дала прозвішча цэламу роду Шаламіцкіх.

Першымі гасцямі вясцоўцаў

Надвор'е ў гэты дзень было надзіва сонечным і ласкавым і зусім не нагадвала сярэдзіну восені. З розных бакоў на імправізаную сцэну цягнулася бабіна лета. І, здавалася, менавіта яно задавала тон спевам і музыкам. Прыехалі яны з Пінска. І перш за ўсё нагадалі вясцоўцам гімн палешука «Поліскэ танго». Словы яго на мясцовым дыялекце напісаў В. Савіч, аранжыроўку зрабіў А. Клокаў, і разам з У. Чынько яны ўслед за аўтарам «Танго» прызнаваліся ў шчырых пачуццях да роднага краю — Палесся — з яго стражытнай гісторыяй і сённяшнім часам. Пад гітару спяваў пінскі бард Віктар Мяцельскі, і выступаў ансамбль песні з Лапаціна.

З заміраннем слухалі госці беларускую дуду. Граў на ёй аўтар А. Шклёда. Гітары, віёлы, арфы, лютні, нават арган і клавесін — усяго каля 250 музыч-

старажытную музыку ведалі і часцей слухалі паўсюдна, каб мелі магчымасць бачыць і чуць рэдкія ўжо музычныя інструменты». І як працяг знаёмства з палескай культурай стала запрашэнне гаспадара агра-сядзібы да песні «Ой, зелене жыто, зелене...». Пра тое, як жыта жалі і гаспадароў у час жніва віталі. «Жыта не толькі дабрабыт дбайных палешукоў, — сцвярджае М. Качаноўскі. — Дзе жыта — там госці. Дзе госці — там дружба. Як жыта добрае, так і госці харошыя, там і суму няма...» Сам Мікалай шчыра рыхтаваўся да свята сваёй малой радзімы. Гасцей склікаў, знаёміў іх з гісторыяй вёскі, усхвалявана разказваў аб борцях, якіх сабраў на Палессі больш за 50 і тут жа, на бацькавай сядзібе, размясціў іх, стварыўшы музей бортніцтва пад адкрытым небам. І з таго часу маняць людзей да сябе качаноўцкія музейныя пейзажы. Не дзіўна, што падчас круізу на цеплаходзе «Белая Русь», Жамчужыне Палесся, вёску толькі сёлета наведалі каля 500 турыстаў. І не толькі з Беларусі. Былі яны з Расіі, Даніі, Аўстрыі. У кнізе водгукаў і прапапоў засталіся іх усхвалявання запісы аб знаёмстве з бытам, культурай і філасофіяй жыцця палешукоў. Самі ж качаноўцы нават сёння знаходзяць на фотаздымках Луізы Бойд сваіх сваякоў, заносзяць у сямейныя архівы і радаводныя імяны. Сам Мікалай склаў радавод, які бярэ пачатак з сярэдзіны XVII стагоддзя, калі з гістарычных дакументаў сталі вядомымі такія прозвішчы, як Качаноўскія, Шаламіцкія, Лазіцкія, Плошчаўцы. Нездарма суседнія паселішчы да гэтага часу носяць аднайменныя на-

першае ўпамінанне аб яго родным паселішчы. З таго часу прайшло 640 гадоў...

Няма таго госця, які б у Качаноўцах не паспытаў хлеба-солі. Не парушылася гэтая традыцыя і на свяце вёскі. Пад павеццю госці сабраліся напрыканцы залатога сонечнага дня. Юшка, хатні тварог з мёдам, медавуха і гарбата на зёлках і травах — чым не святочны пачастунак! Смакавалі стравы ўсе — ад самага маленькага да старэйшай жыхаркі Марыі Міхайлаўны, маці спадара сядзібы. Сям'я Качаноўскіх сапраўды багатая — гісторыяй, душэўнасцю, чалавечай годнасцю і жаданнем пакінуць на зямлі добрыя ўспаміны аб родным паселішчы. Як на маю думку, Мікалай Качаноўскі і фундатары свята — яго аднавяскоўцы — у гэты дзень пасялілі ў душы прысутных шчыmlіваю сустрэчу з дзяцінствам. Усе мы родам з вёскі, адтуль пайшлі, дзе маліліся па-беларуску, смяяліся, сумавалі і гаравалі. Дык якой жа ты была, наша Вёска?! Далёкай і загадкавай. Слова за словам збіраюць гісторыю качаноўцаў Гарагляды, Калбы, Качаноўскія, Шаламіцкія. А знаёмства з мінулым, розным — і шчаслівым, і горкім, — ці гэта не свята ўспамінаў аб людзях і радаводах, якія пакаленне за пакаленнем аддаюць у дар нам малую радзіму!.. У ёй карані бадай нашага галоўнага жыццёвага вопыту. Хочацца верыць, што мы ўжо сёння станавімся творцамі і аўтарамі такога раздзелу падручніка гісторыі, як радзімазнаўства. І хвала ёй, Вёсцы, за гэта яшчэ на доўгія гады!

Тамара ШЧАРБАКОВА.

Фота

Паўла КУНІЦКАГА.

